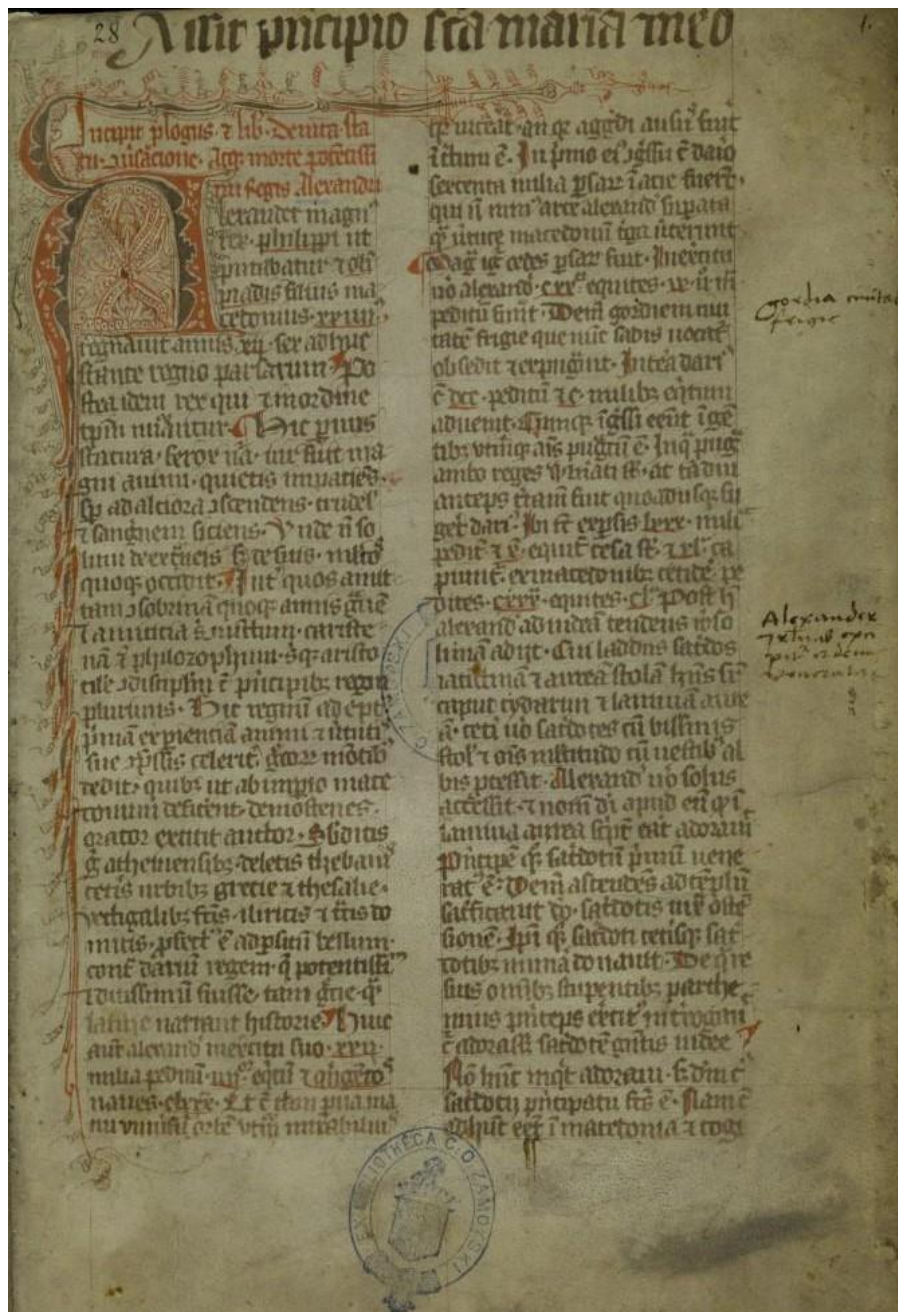

Temat 1: O księciu Mieszku i czeskiej Dobrawie – chrzcie Polski

Pomysł ogólny: porównać dwie relacje o chrzcie Polski: Thietmara i Galla Anonima.

Wprowadzenie:

Lekcja będzie poświęcona temu, jak książę Polan, Mieszko I, przyjął chrzest. Jednym z dokumentów, z którego historycy się o tym dowiadują, jest Kronika Galla Anonima. Strona z opisem chrztu Mieszka wygląda tak:

Zdjęcie tekstu Galla z <http://polishfreedom.pl/dokument/jak-mieszko-pojal-za-zone-dabrowke>).

Spróbujmy to odczytać. Dlaczego jest to trudne? [czcionka]

Tekst z kroniki został przepisany zwykłymi literami: ręcznie, na maszynie do pisania, na komputerze.

Jest tam napisane tak:

At Mesco ducatum adeptus, ingenium animi coepit et vires corporis exercere, ac nationes per circuitum bello saepius atemptare. Adhuc tum in tanto gentilitatis errore involvebatur, quod sua consuetudine septem uxoribus abutebatur. Postremo unam christianissimam de Bohemia Dobravcam nomine in matrimonium requisivit. At illa ni pravam consuetudinem illam dimittat, seseque fieri christianum promittat, sibi nubere recusavit. Eo ergo collaudante, se usum illius paganismi dimissurum et fidei christianae sacramenta suscepturum, illa domina cum magno secularis et ecclesiasticae religionis apparatu Poloniam introivit, necdum tamen thoro sese maritali foederavit, donec ille paulatim consuetudinem christianitatis et religionem ecclesiastici oridinis diligenter contemplans, errori gentilium abnegavit seque gremio matris ecclesiae counivit.

(Fragment łaciński z <http://polishfreedom.pl/dokument/jak-mieszko-pojal-za-zone-dabrowke>).

Nadal jest to trudne do zrozumienia. Ale tekst łaciński został przetłumaczony na polski.

Czytając, zwróćcie uwagę na to, jakie postaci występują w tekście, gdzie rozgrywa się akcja i co się po kolei dzieje.

Gall Anonim:

Mieszko objąwszy księstwo zaczął dawać dowody zdolności umysłu i sił cielesnych i coraz częściej napastować ludy [sąsiednie] dookoła. Dotychczas jednak w takich pogrążony był błędach pogaństwa, że wedle swego zwyczaju siedmiu żon zażywał. W końcu zażądał w małżeństwo jednej bardzo dobrej chrześcijanki z Czech, imieniem Dąbrówka. Lecz ona odmówiła poślubienia go, jeśli nie zarzuci owego zdrożnego obyczaju i nie przyrzeknie zostać chrześcijaninem. Gdy zaś on [na to] przystał, że porzuci ów zwyczaj pogański i przyjmie sakramenta wiary chrześcijańskiej, pani owa przybyła do Polski z wielkim orszakiem [dostojników] świeckich i duchownych, ale nie pierwszej podzieliła z nim łożę małżeńskie, aż powoli a pilnie zaznajamiając się z obyczajem chrześcijańskim i prawami kościelnymi, wyrzekł się błędów pogaństwa i przeszedł na łono matki-Kościola. Pierwszy więc książę polski Mieszko dostąpił łaski chrztu za sprawą wiernej żony.

Nie jest to jedyna kronika, która opisuje tekst. Autorem innej był niejaki Thietmar.

Przed przystąpieniem do lektury warto zapoznać się z biogramami autorów kronik. Można polecić uczniom, żeby przygotowali przed lekcją; albo poszukali na lekcji – w encyklopedii, Wikipedii itp., albo skorzystać z poniższych z internetowej encyklopedii PWN:

Thietmar z Merseburga [tj:tmar z merzeburga], ur. 25 VII 975 w Walbeck k. Helmstedt, zm. 1 XII 1018, Merseburg, *kronikarz niemiecki, od 1009 biskup Merseburga; arystokrata saski; autor cennej kroniki, w której poświęcił m.in. wiele miejsca Polsce i Słowianom połabskim.*

Gall Anonim, żył w 2. poł. XI–1. poł. XII w., autor pierwszej kroniki polskiej, benedyktyn. Pochodził najprawdopodobniej z Francji, jako młody człowiek kształcił się w Orleanie lub Tours; do Polski trafił przez Prowansję i Węgry i w nowej ojczyźnie obracał się w kręgach dworskich i kancelarii książęcej.

Pytania do biogramów:

	Thietmar	Gall Anonim
Kim był?		
Kiedy żył?		
Z jakiego kraju pochodził?		

Który z autorów: Thietmar czy Gall Anonim, powinien lepiej wiedzieć o chrzcie księcia polskiego Mieszka I, który odbył się w 966 roku? Dlaczego? Wybierz jedną odpowiedź i uzasadnij.

Uważam, że bardziej wiarygodna powinna być kronika Thietmara, ponieważ....

Uważam, że bardziej wiarygodna powinna być kronika Galla Anonima, ponieważ....

Czytając kronikę Thietmara zwróćcie uwagę na to, jakie postaci występują w jego tekście, gdzie rozgrywa się akcja i co się po kolei dzieje.

Thietmar: Przedstawię resztę czynów znakomitego księcia Polan, Mieszka, o którym pisałem szeroko w poprzednich księgach. W czeskiej krainie pojął on za żonę szlachetną siostrę Bolesława Starszego, która okazała się w rzeczywistości taką, jak brzmiało jej imię. Nazywała się bowiem po słowiańsku Dobrawa, co w języku niemieckim wyklada się: dobra. Owa wierna wyznawczyni Chrystusa, widząc swego małżonka pogrążonego w wielorakich błędach pogańskich, zastanawiała się usilnie nad tym, w jaki sposób mogłaby go pozyskać dla swej wiary. Starła się go zjednać na wszelkie sposoby, [...] Pracowała więc nad nawróceniem swego małżonka i wysłuchał jej miłościwy Stwórca. Jego nieskończona łaska sprawiła, iż ten, który tak srodze prześladował, pokajał się i pozbył na ustawiczne namowy swej ukochanej małżonki jadu przyrodzonego pogaństwa, chrztem świętym zmywając plamę grzechu pierworodnego.

Jakie informacje przekazują obie kroniki?

Czym kroniki się różnią?

Co mówią o miejscu i czasie chrztu Mieszka?

Która z kronik wydaje się bardziej wiarygodna? Dlaczego?

Na koniec nauczyciel wyjaśnia, że historykom nie udało się rozstrzygnąć z całą pewnością, który z kronikarzy opisał prawdziwy przebieg wydarzeń. Thietmar może wydawać się bardziej wiarygodny (bo żył współcześnie do opisywanych wydarzeń), ale też na pewno był bardziej krytyczny wobec Mieszka, który nie raz wojował z Niemcami. O roku chrztu wiemy z innych źródeł – roczników, w których jednak odnotowano tylko bardzo krótko, że Mieszko przyjął chrzest lub że Dobrawa przybyła do Polski. Wciąż nie wiemy dokładnie, gdzie ten chrzest się odbył: może w Poznaniu, może w Gnieźnie, może w Czechach, a może nawet w Niemczech. Nie to jest najważniejsze. Najważniejsze, że od tego czasu Polska stała się częścią chrześcijańskiej cywilizacji zachodnioeuropejskiej, czego skutki widać do dziś.

Zadanie domowe: wskaż jeden ze skutków przyjęcia chrztu przez Mieszka I, który odczuwamy do dziś.

Jestem dydaktykiem historii z praktycznymi doświadczeniem w pracy w szkole podstawowej, a prywatnie – mamą czwartoklasisty. Projekty scenariuszy lekcji, zamieszczone na Academia.edu, są odpowiedzią na nową podstawę programową i wątpliwości, zgłaszane do niej przez nauczycieli. Proponuję rozwiązania, które koncentrują się na pracy historyka, a nie na przedstawieniu listy faktów do przyswojenia – zgodnie z założeniami współczesnych międzynarodowych badań nad edukacją historyczną. Stopniowo będą pojawiać się kolejne scenariusze. Jeśli zdecydujecie się Państwo je zrealizować w pracy z uczniami, będę wdzięczna za informację zwrotną: co się sprawdziło, a co wymagałoby zmian.